

Izer Janka

November

elseje

Csemniczky Papi azt mondja, az ősök szerint, ha valami ellen már nem tudsz tenni semmit, állj az élére.

másodika

A család rendmániásnak ítélt – végre.

harmadika

„beteljesíti sorsunkat keresztrel / akit szeretünk többé nem ereszt el” /Tűz Tamás/

negyedike

Újhold – megtisztulás – egy apa mosolygó szeme – koncert – lelki ajándék – örömök.

ötödike

Ma két fontos ember születésnapja van – véletlenül tudom meg (nem bírom megjegyezni a dátumokat) és egyikükkel, szintén véletlenül, együtt is ünnepek: kiváltságosság.

hatodika

(Ötven szavast játszunk.)

Sámántánc

Napéjegylenlőséget követő újholdkor a kéregetők összegyűlnek a Jászain egy utcazenész basszusgitár szavára, mert kell a pénz cigire, a bor is elfogyott, de buszjegyre már senki sem ad, senki sem ad, senki sem ad, dumm-dada-dumm, dumm-dada-dumm, krumplira kell, krumplira kell, krumplira kell.

hetedik

A tegnap (egyben a szakmai hétvége) utóíze: pozitív visszacsatolások, újratalálkozások – szinte illetlenség ilyen boldognak lenni egy novemberi napon (gyorsan is írom, reggel, mielőtt elmúlik).

nyolcadika

Borús ég, két lemondott találkozás, készülés a szakításra, büntudat, hiány – végül mégis belém költözött a november (és elfelejtettem enni egész nap).

kilencedike

Szakítottunk.

tizedike

A vezetésoktató megnyalja a fülem, hiába húzódom el és kérem, hogy ne, aztán leszid, mert közben kimentem a forgalmi sávból; később a mutatóujjával megböki a mellem, habár sírásra áll a szám; miért lettem ilyen falfehér, kérdezi, nem vagyok-e beteg, meg jó-e a gyomrom, nem kell-e hányni – a buszpályaudvaron aztán elbőgöm magam, az emberek megbámulnak, nem találok a maszkom.

tizenegyedik

A kiiratkozáshoz ötvenezer forintot kell fizetnem még az autósiskolának, mert így, hogy nem vezettem le a harminc órát náluk, nem jár a beiratkozáskor kapott kedvezmény (a szerződésben pedig nincs szó a szexuális abúzusról – természetesen).

tizenkettedike

[Összepakoltunk, Apa segített elköltözni (ő is megkönnyezte út közben), szomorúság telepedett itthon a házra.] Hason fekszem a dombtető elszáradt fűvében: tudtam, hogy ez a szakítás lesz végül, ami taccsra tesz, de valahogy már azt sem értem, miért ragaszkodtam a régi dolgokhoz annyira – minden elavult. (Csupa közhelyek.)

tizenharmadika

Nyirkos ősze, esőcseppet lopok egy csipkebogyóról (az ujjamról a tenyerembe szalad), lila virág fagyoskodik a mezőn – magamba dermedtem én is.

tizennegyedik

Csend.

tizenötödike

A titkos ellenség is olyan, mint a gyümölcsbeli féreg (hogy belülről rág, de kívül csak a végén látszik meg a munkája), ez jutott eszembe, meg hogy ezt is biztosan mondta már valaki okosabb, valaki nagyobb, valaki régibb.

tizenhatodik

A tangóoktatóm váratlanul meghívott beugrónak a haladók órájára – a táncpartnerem utána azzal vigasztal, hogy három év tanulást akartam most egyszerre abszolválni, nem csoda, hogy nem ment úgy (szerintem az első talppárnáim öngyilkosok lettek különben), de titokban egy kicsit még büszke maradok.

tizenhetedik

Azért jöttünk létre, hogy teremtsünk.

tizennyolcadika

Szóval vannak határok, amiket át kell lépni (különböző korlátoltság, frigiditás), vannak, amiket sosem szabadna (különböző jogtalanság, abúzus), és a kettő között is egy, amit keresek.

tizenkilencedike

Nem is olyan rossz dolog a birsalmasajt, csak minden falatra kéne egy fél dió.

huszadika

Túl sok a zaj – boldogok a lelki szegények.

huszonegyedik

Hétvégente rendszeresek a szamarat megtekintő, etető turisták, tavasz végén diákok szállják meg a cseresznyefákat, nyáron egy néni jön be a kapun, mert „olyan szép, hogy muszáj körülnéznie”, ma egy fickó a bokroknál vizelt, majd almát lopott, azt mondta, ritka manapság, hogy az ágról szedheti az ember a gyümölcsöt, meg hogy ki kéne tenni egy „PRIVÁT” táblát (így a külföldiek is értik majd) – szerencsére már nem parkolnak a telek szélére letarolva a frissen ültetett fákat, csak a dolgukat végzik el közöttük. (Ha nincs kerítés mindent lehet – miért ilyen az ember?)

huszonkettedike

Rászántam magam a második oltásra (a tavaly decemberi betegséggel együtt három) – és semmi, sőt, mintha még jobban is lennék tőle, fura.

huszonharmadika

Irodalmi est, belecsöppenés egy forgatásra véletlenül, éjfélkor (részegen) mezősegít táncolok valakivel, akivel már nagyon-nagyon régen szerettem volna (és a néptánc is hosszú ideje hiányzik).

huszonnegyedik

Lelket fagyasztó hideg, napsütés nélkül.

huszonötödike

Van egy olyan babonám, hogy ha túl boldogságosat írok a Naplómba – vagy ide (lásd 7-10) – akkor beüt a krach (azért persze lehet, hogy pont az ilyen előítéletes hozzáállásom miatt), úgyhogy most nem írok effélét, hátha megmarad. :)

huszonhatodika

Éhes vagyok, fáradt vagyok (pánikrohamok hajnali kettőig múlt éjszaka), nyűgös vagyok, veszedős.

huszonhetedik

Pilinszky meghódította a közösségi médiát – csak meg kellett halnia hozzá.

huszonnyolcadika

Advent első vasárnapja – és ma lett volna az évfordulónk.

huszonkilencedike

Fekete lóval álmodom, fekete kutyával, fekete kecskével és zöld óriáskígyóval, meg arról, hogy a menekülőket nem tudom átjuttatni a valóságból a mágikus világba, mert amikor a vikingek halotti csónakjában a vízeséshez érek, kinyúlok és oldalt görcsösen megkapaszodom valamiben, hiába nyomnak hátulról, nem mozdulok egy tapodtat sem, annyira rettegek.

harmincadika

„Akármilyen meglepő, mégiscsak ezek a legszebb éveink” /Szabó Benedek és a Galaxisok/

Wirth Imre

December

december 1., szerda: Ilonával megyek reggel, vállamra hajtja a fejét a HÉV-en. Csak akkor mozdulok meg, amikor leszálok az Árpád hídnál. Edzés, tizenvalahányadik. Ezért minden önkínzás, ének... Háború van, közli velem, mint minden alkalommal Tamás, az edző. Nem tudom. Szégyen van, lepusztulás, rejtőző zuhanyozás. Aztán megdicsér. De hogy pénteken keményebb lesz. Ahogy beérek a PIM-be, megyek a Pilinszky kiállításba, tévének rövid interjú. Mire bezár a tárlat, összeáll, mit is gondolok. Délután a Szerb Antal hangjáték. Még két napom van, hogy befejezzem. Négyre a Díszterembe megyek, Felhőpárna könyvbemutató, egy versem benne, amit hét éve a kislány Ilonkának írtam. Ahogy vége, azonnal elfog a menekülési vágy, mint az utóbbi időben minden ilyen alkalommal. Utánam jön egy piros ruhás nő, maradjak, zavartan mormolom, nagyon fáradt vagyok. És mostanra egész pontosan érzem, hogy mi a bajom a naplóval. Nem kellett volna. Apámat felhívom.

december 2., csütörtök: éjjel negyed tizenkettő van. Tudom, hogy legkésőbb tízkor aludnom kéne. Legyen holnapi nap. De szinte sosincs így. Reggel nyomasztottam magam a Szerb Antal hangjáték miatt, mégis... A macska öt körül ébresztett panaszos nyávogásával, eresszem be. Annyi minden stratégiám volt már, mostanra megadtam magam, beengedtem. Mégse tudtam korán bemenni dolgozni, vissza szenvedek valami alvás félet, semmi hatása, nyomorultul álmos vagyok. Csökkentem a vérnyomáscsökkentőt – nemes bosszú, hatástalan. Olvasom Szerb Antal levelezését, mai kontrollal véleményes. Ezt biztos nem fogom idézni. Mink Andris jön, Petri kiállításra készülnek az OSA-ban, egyre idegesebb vagyok, hogy nem haladok a munkámmal, közben felhív az indián kiállítás egyik kölcsönzője, nehéz teher. Kihagyom az ebédet, olvasom Takács Zsuzsa verseit a Tiltott nyelv című kötetből. Megyek hozzá négyre interjúra, két éve készül az életút interjú. Máig nem hiszem el, hogy ez megtörténhet, beszélgetünk. Mindig úgy jövök el, hogy alkalmatlan vagyok. Aztán hogy csoda, hogy mégis működik köztünk. Rekedt a hangom, egyre többet köhögök, az asztmám éledezik a zuhagó időben. Kihagytam, hogy egyre jöttek a Magyar Krónikától interjúzni, velem. Tudathasadás, fel kéne nőni. Magyarázok Demeter Annának a gyerekkorról, egyre reménytelenebb. Miattam. Már ott elment a hangom. Hét körül megyek haza, az egyik maszkom a földre zuhan, elfelejtettem, hogy hordani kell, esek szét estére. Vásárlás, nem bírom kihagyni az üveg bort. Itthon állatetetés, mosogatógép, telefonok. Felhívom apám. Semmi jó. Kalász Orsi hív Berlinből, egy órát beszélünk, apjáról, enyémről, érzelmekről, nincs menekvés, mondjuk, csak szeretet van, lehet, legyen!

december 3., péntek: második napja nem veszem be az egyik vérnyomás gyógyszert, egyszerűen délre bárhol képes vagyok elaludni, ez élehetetlen. Ma van az utolsó határidő, hogy Szerb Antal írásaiból, levelezéséből „hangjátékot” írjak, női- és férfihangra. Hetek óta, amikor képes vagyok olvasni, monitoron gyorsolvasok, sajnos az én hibámból, se erő, se semmi, nem pakoltam még vissza a könyveket a polcokra tatarozás után és így persze nem találok meg a könyveket. A nő a téma, így, együtt olvasva az életművet, döbbenetes a vágyakozás örvénye. Délután egyre kész vagyok, megvannak a dialógusok, hihetetlen megkönnyebbülés. Küldöm Hegyi Katinak, aki az A38-as hajón a sorozat kitalálója és szervezője. Négykor edzőterem, „háború van”, persze, nem értem, mivel lelkesít Tamás, közelebb megyek, „te egy Hulk vagy”, mondja, én meg semmit sem érzek, csak hogy tovább, és hogy nem vagyok Hulk. Szüleimmel beszéllek. Kemény Istvánnal hatkor találkozom a pomázi HÉV állomáson, először a Lóitatóba megyünk, az utolsó igazi kocsmába Pomázon, törzsvendégek, a tévében híradó, menekülünk ki a hidegbe, egy órát bírjuk a kertben, utána megyünk hozzám, a dombtetőre. Ott ülünk,

iszunk, eszünk még pár órát, Kalász Orsival beszélgetés, menhelyi kutyája lesz, Miskolcra szállítják Berlinbe. Egy másik világ, amiről fogalmunk sem volt.

december 4., szombat: a macska megint felébreszt hajnalban, ez van, nem tudok haragudni rá. De azért bosszant. Hegyi Kati ír reggel, hogy nagyon tetszik neki a Szerb Antal összeállítás az esztétizáló szerelemről. Hála Istennek! Összeszedem magam, vásárolni megyünk Renátával, szüleimnek is kell vinnem dolgokat. Ilonka hív, lemegyek érte, egy állat fogdosta a villamoson a fenekét, menekült előle. Végtelen csüggedt vagyok. Dél körül végre felhív Kristóf fiam, hogy hova kell mennem Pilisborosjenőre a matracért, amit a felfekvések ellen fejlesztettek ki. Anya és lánya jönnek ki, nagyon kedvesek, az anya együtt érzően mondja, hogy az ő apja ezen a matracon halt meg. És hogy minél később hozzam vissza. Tápióságra fél háromra érek le, útközben egy ideig VHK-t hallgatok. Ivánka, Bartis Attila kutyája fogad, szokás szerint harsányan ugat, örvendezik, benéz az autóba, jött-e még valaki, aztán fél négykor kezdődik a Fradi meccs, apu ágy mellett állva nézem, semelyikünk se találja el az eredményt, örülök, hogy ez még megvan, együtt bosszankodunk és örülnénk. Sajó Laci ír, egy pont is pont, a vasárnap MTK meccsen örülne ennek.

december 5., vasárnap: éjjel háromszor ébredek fel, egy pici szobában alszom, ahol a nagybátyám, Laci élt, míg minden élhetetlen lett mamám és a bátyja számára. Laci is alkoholistá volt, de én nem így emlékszem rá, hanem sakkbajnok, bicegve közlekedő szeretnivaló lény, aki felmászott hozzánk a Pacsirtamező utcába, az ötödikre, hogy kölcsön kérjen. Ez is végtelen történet, ami egy mondat: cukorbeteg is volt, a szembe bácsi, falun, csempészte be neki a pálinkát, Lacinak levágták a bal lábát, az urnája a tápiósági kertben várja, hogy Óbudára kerüljön a családi sírba. Mamám ma mondta, hogy papám is oda. Igen, beszélünk róla, hogy meghal. Ez a szenvedés, a mosolytalan arc, a zavarosság és a szeretett arc, a test, ami most elenyészik és ami mindig az örökmozgás volt. Egyre többet alszik. Mikor ébren van, próbálok beszélgetni vele. Nincs már öröm neki, de van az öröm emlékét őrző reakció. Délelőtt elviszem Ivánkát a Tápióhoz, a félbe vágott macska az út mentén ott van, fagyottan. Elfordítom a fejem. Ebéd után Matyival találkozom, legidősebb fiammal, a csillaghegyi Peron kocsmában. Végre, hosszú idő után találkozunk, velem szemben egy nő ül, látom, végzetesen magányos, mikor Matyi kimegy dohányozni, megy ő is, ismerkedne, aztán visszaül, kortalan arca nyomasztó. Ég a második gyertya az adventi koszorún, apám szavait hallom, ahogy zavarodottan kérdezi: van-e vödör víz, ha tűz lenne?

december 6., hétfő: megint hajnalban ébredek, rendben, ezentúl akkor ez lesz, visszaaludni nem fogok, csak képelem, hogy átjár valami sohasemvolt öröm, érzem minden porcikámban. Ilonát viszem a HÉV-hez, előtte a dilemma, hogyan viszonyuljunk a dohányzáshoz, tiltás, megvonás, a három fiú kihátrált ebből annak idején (vagy mi hátráltunk ki), megint itt a kérdés. Hallgatok. Istvánnal péntekenként elszívok pár szál cigarettát, letűdözni sose tudtam, asztma hallgat a tüdő bokrában. Időben érek be, Merhán Orsi első napja nálunk a Médiatárban, öröm. Költözni kell a PEN Klub helyére, a szobámban kezdünk pakolni, hogy Orsi hozzáférjen a számítógéphez. A szimbolikus helyzetek foglyul ejtenek, a szobámban Wernitzer Juli (a helyén ülök) és Gáspár Gyuri (szemben velem) ült, mindketten halottak. És most elmegyünk pár héten belül. Délután gyűjteményi értekezlet, búcsúznak Bánki Zsolttól, aki 2006 óta dolgozott a PIM-ben. Nekem 1978 óta barátom, a gimnáziumból. Nehéz erről bármit mondani. Háromra megyek az ELTE stúdióba, Marczinka Csaba kérdez, nincs jól, semmi sincs jól, fél óra kijön a végén. Bánki Zsolttal megyek a Peron büfébe Csillaghegyen, dedikált kötet, Lator Lászlót emlegetem, aki az Eszkimóháború ajánlója volt 1993-ban és akkor azt mondta, későn érő típus vagyok. És amikor elküldtem neki 2018-ban a verseskötetemet, azt írta: most már ne hagyja abba! A többi az este szeretnivaló banalitása: állatetés, mosogatógép, felhozom Renátát, lepucolom a kutya lábát, hogy bejöhessen. Felhívom apámat. Éjfélkorai Omegát hallgatok.

december 7-e, kedd: reggel beraktam a táskámba a Sós Sziklák völgyét és az Eszkimóháborút, egyszerre voltam kedvetlen és melankolikus, meg érzések, amik kavartak a délutáni indián

finisszázs miatt. Majd' három év búcsúzik. A tárlatvezetés előtt bejött Gyukics Gábor, western csizma, kifogástalan nyakbavalók, hófehér sercegés körülötte. Öt után röviddel kezdtem az intenzív elköszönést, Beszéltem Sat Okh titokzatos életéről is, a négy bakonyi indián négy éneklése zeng a termeken, folyosón át. Sok-Rokon is eljött, Aguyapi, akivel az első interjút készítettem és aki Sok-Rokonnal pillanatok alatt felállította Cseh Tamás első tipijét, már csak lélekben itt. Miután lassan mindennek vége lett, átballagtam a Grinzingibe, ott várt a hófehér sercegés kiströccsökökkel, mutatta az antológiát, amit fordított, Viselnéd a szemem, kortárs amerikai költészet és próza. Egy órát maradtam, hazafelé telefon, apámról semmi jó.

december 8-a, szerda: a reggeli edzést rendesen túléltem, erről eszembe jutott dr. Husvéti Tibor / Fekete Szarvas kézírata a kanadai repülőgép szerencsétlenségről, ott várt bent az íróasztalomon. Végre elolvastam. Felhívtam a kiadót, 2023-ig nem vállalnak új könyvet, a papír ára, nekem szerencsém van, hogy már kötöttünk szerződést. Utána egész délután pakoltam, ládámba minden, a kézirat is, minden, amit évek alatt, mióta ebben a szobában vagyok, felhalmoztam. A portól fulladok, kiállok a nyitott ablakba, sziasztok cinegék, harkályok, az új helyen nem fákat látok majd az ablakból. Visszaér Hegyi Kati, aki szintén pakol, Horpácson nézték meg a Mikszáth kiállítás helyét, otthonosan és derűvel mesél, hiányozni fog. A Három hollóban ültem aztán Csorba Csillával, Cséve Annával és Bánki Zsolttal, kevésbé derűsen mesélünk, a szomszéd asztalnál Márton Laci és Tatár Gyuri, Laci elmenőben említi a Székesfehérváron játszott darabját. Jó lenne megnézni. A HÉV elmegy előttem, várok este Békáson a szentendreire. Fáradtan hívom mamám, amit mond, attól még szomorúbb leszek.

december 9-e, csütörtök: Ilona az egyik bátyjánál, Kristófnál alszik, így alhatok hétig, persze Szven, a vadmacska felébreszt fél ötkor... Autóval megyek, hogy időben odaérjek délután Szentendrere Ilonkával a pszichológushoz. (Nagy hiba volt, esett a hó, eső, bármi, húsz percet késünk, bekanyarodtam egy hamburgerért Budakalászon, mert nem ebédelt Ilona, utána Szentendréig lépésben.) Másfél hónapja szervezzük, hogy tartok egy nagyon személyes tárlatvezetést Edinának és Évának, Edinával öt évig dolgoztam a Múcsarnokban és csak egy éve derült ki, hogy mennyi köze van a bakonyi indiánokhoz, Évának sokat köszönhetek, relikviák, tipi, interjú. Nagyon jó volt velük. Utána folytatódik a költözés, lekerülnek a szekrények, közben pótolom a tegnapi elmaradt „egymondatot”. Hegyi Kati is bent van, búcsúzik tőle a Kézirattár, Kati pedig mesél, mint szokott, derűsen. Megérkezik Ilona, lerendezzük egymás ingerültségeit, kinek mi a baja, indulunk a (még nem sejtett) maratoni autóútra, hallgatom közben a zenéit az autóban. Egy órát várok rá a ház előtt az autóban, szétfagyok, járkálok az esőben, felhívom Matyi fiam, Kristóffal voltak dél körül szüleimnél, mondja Matyi, amit tudok: egyre rosszabb papám állapota. Beszélek mamámmal, nehéz pozitív energiákat küldeni (ha egyáltalán létezik ilyen). Marad huszonöt perc, hogy Ilonával Pomázra érjek a bőrgyógyászati magánrendelésre, varratszedésre. Odaérünk, leharcolt várakozók, hiába időpont, szégyen, de hasznos, „csak varratszedés”, mondom és meg is történik. Itthon az esti rutin, macskaetetés, kutyalábak pucolása, hogy bejöhessen Pixi, Renáta zoom linkjének az ellenőrzése, mert holnap-holnapután online kurzust tart. Renáta és Ilona összevesznek valamin, amit Renáta az iskolatáskájában talál, kivonom magam a forgalomból, nem akarok ezzel is elmaradni, ennyi egy nap, röviden.

december 10., péntek: reggel leviszem Ilonát a HÉV-hez, aztán visszafekszem, nem vagyok jól. Lassan összeszedem magam, megyek a tüdőgondozóba, éves rutin, asztma miatt. Mamámat hívom, semmi jó. Bent pakolás, a többiek viszik az oroslánrészt, én a magamét dobozoltam, aztán belemeredek a monitorba és napok óta kallódom emailekre válaszolok. El sem tudom képzelni délben, hogy megyek az edzőterembe délután. De megyek. Tamás, a személyi edző elemében van: megemlíti, hogy egy nő csatlakozik ma az edzéshez. Késik. Mikor meglátja, azt mormolja, hogy Júlia megjött végre, Rómeó már nagyon várta. Próbálok behúzni a hasam és nem jelen lenni közben. De ez is elmúlik. Vásárolni megyünk, Ilonkát leviszem az állomásra, de hogy jöjjen le érte éjjel fél 12 körül. A mosókonyhában ismerős bűz – Szven, a vadmacska megint

odaszart, elégedetlen volt ezek szerint a végéje állapotával. Csukott szemmel fekszem kicsit, eseménytelen nap és mégis úgy érzem, szétrobban bennem, körülöttem minden. Beszélék apámmal. Ma nyolcvankét éves.

december 11., szombat: munkanap. Utána jövök Tápióságra, nem szeretek már sötétben vezetni. Bemegyek a szobába, nézem, ahogy fekszik, beesett arccal, lázálomban. Mamám alig aludt mellette előző éjszaka. Megyek a kishálóba, bámulni a sötétbe. Nyomkodom a telefonom, tizenegy után alszom el.

december 12., vasárnap: fél nyolckor ébredem, hosszú idő óta először alszom végig az éjszakát, bár fél hatkor azt álmodtam, hogy macska nyávog az ablakban, engedjem be. Elviszem Ivánkát a Tápióig, metsző szél fúj, Ivánka csak a végén talál olyan botot, amit hajigálnom kell, kedvetlenül hajigálok neki. Lemondom Istvánna a délutáni pomázi találkozót. Metallica ordítás az autó, elképzelem, hogy gimnáziumban koncertet adunk, változó, hogy gitározok vagy énekelek. Egyik se megy. De az örök hiány, a fiatalság lázálma, ami majd rám is vár, kecséget egy simogatás, hív egy randevű, iszonyú vágyakozás az agy egy eldugott zugában. Elviszem Pixit, a kutyánkat sétálni a Majdánra Pomázon, egy hónapja nem vittem legalább. Utána Ilonával autózok a Lupához, sétálunk egyet, ennek se tudom idejét, mikor volt. Mamám hív, melyik adón lehet nézni a fradi meccset, a Dunán, de ne kapcsolja be apunak, mondanám, reménytelennek tűnik az első félidő után. Nem mondom, nézze. Nem tudom, mennyi jut el hozzá, de a fradi még megvan. Istenem.

december 13., hétfő: három napja nem írtam egy sort sem, most 16-a, késő este van. Mi történhetett hétfőn, tudom. Költözés, rossz a lift, apám egyre rosszabbul van. Matyival beszélek, menj szerdán és vigye Ilonkát is, úgy érzem, nem fogják többé életben látni. Mondom mamámnak, szerdán munka után megyek én is vonattal. Most eszembe jut, hétfő éjjel Szerb Antal írásairól álmodtam, holnap, másnap, kedden lesz az A38-as hajón a felolvasó-színház. Reggel úgy ébredem, mint aki nem aludt.

december 14., kedd: elalszom mindenhol, bármikor, de ezt mintha írtam volna már. Cipekedünk, szervezzük a Médiatár „életét”. Ami tényleg az. Amit most berendezünk, így marad évekig. (Én közben nyugdíjba megyek? Meghalok? Minden realitás már.) Rossz a lift. Ülök az ablakban, bámulok ki az utcára. Szemben a Disznótoros, vagy hogy hívják, lehet nézni, ahogy mindenki eszik. Mindenki él. Ebben van remény. Kezdek rosszul lenni, hogy ma este van Szerb Antal (miközben úgy érzem, ebbe nem lehet belekötni, annyira ő, még ha pár helyen bele is írtam a szövegbe). Hatra odaérünk, eszünk, iszunk, Bánki Zsolt hozott a frissen megjelent regényéből. A felolvasás tényleg színház. Lenyűgözve hallgatom, lassan kortyolgatva a sört, amit Sajó Laci küldött. Feszta Baum Béla és Ruttkay Laura együtt élnek Szerbskatulya Antallal, ahogy magát nevezi egy levélben. Miközben ő Tóni. Kéri, így szólítsák. Hegyi Kati, Benedek Anna. Kemény István. Sokat iszom, kétségbeesett örömmel. Holnap megyek szüleimhez, ott alszom. Félek.

december 15., szerda: sohanemvolt fegyelmezettséggel megyek edzésre reggel, a tegnap éjjel után esélytelen vagyok. Mégis megkapom Tamástól a karácsonyi ajándékot, saját készítésű tojáslikőr. Anyukám készített minden karácsonyra mindenkinek egy kis üveggel, 1981-ben a Vörösvári úti panel tetején (lehetett látni a tűzijátékot) ittuk 17 évesen. Köszönöm. Továbbra sincs asztalom, se gépem, de egyre előbb a helyünk, mintha egy titkos börtön falai közé kerülünk volna, méteres falak, boltívek, mi lehetett itt eredetileg? Jó lesz itt. Matyi és Ilona dél körül mentek Ságra, hívom őket, mikor hazafelé mennek. Nagy csönd. Tudom. Értem. Érzem. Nem reagál már rám. Iszonyú ez a nem emberi állapot. Hörgés, lepedék, sírás. Hiába teszem a homlokára a kezem. Isten veled! Így fekszem le.

december 16., csütörtök: hatkor kelek, nagy csönd van. Másodszor kezdem el ezt írni, minden elszállt fél órája. A nyolcas szecsői vonatra vettem jegyet, ülök a nappaliban, írom Renátának,

hogy egyedül vagyok fent. Hét után jön ki mamám: Imi, éjjel meghalt. Éreztem? Tudtam? Lényegtelen. Jéghideg a homloka. Neki, ami maga volt az élet. Mi lesz? Mamám három és fél hónapja először megy messzebb ötven méternél. Urna. Papírok. Papírok. Lemondom a karácsonyra lefoglalt házat. Papírok. Sírni kéne. Sírok, befelé. Hazafelé. A Keleti összeomlik, kigyulladt valami, Rákosig jutok. Onnan hazajutni. Felhívom a pszichológust, hogy ilyen nincs. De van. Kések egy órát. Zsolttal beszélek. Itthon várakozásteli szomorúság. Apám azt mondta, hallok anyám hangját, hogy én voltam a legjobb barátja. Próbáltam már erről írni. De így még sohasem gondoltam bele.

december 17., péntek: mintha két valóság lenne és egyik sem az enyém, felkelek, hogy levigye Ilonát a hévhez, gyógyszerek, macskák, kutya, szégyenkezve megöntözöm a két hete kókadózó növényeket. Valami jó. Ami alapvető lenne, nem jó, szóval ez is utána állapot. Autóval megyek be, Rolling Stones-t hallgatok, egyedül akarok lenni. Tudom, ezt se kéne. De most szétszakadtam. A költözés vége tegnap nélkülem lezajlott, hálás vagyok, de száraz a szám, csak megöleljük egymást odabent. 10-től tárlatvezetés az indián kiállításban, az utolsó, a Pimes munkatársaknak. Viszem megint Sat Okh könyvét. Felszabadít, hogy beszélhetek, jó látni, hogy talán szeretnek, érdeklődnek. Aztán gubbasztok, pakolászok, Merhán Orsival ebédelek, a gyerekekről beszélgetünk. Utána gubbasztok, levelekre válaszolok. Harmadszor hívom a mamám, beszélünk kell. Úgy megyek az edzésre, mint a halálra ítélt, de jól esik, „háború van” Tamás küld egy kis üveg saját készítésű tojáslikőrt a mamámnak, akihez holnap reggel megyek. Köszönöm. Erősnek kell lenni, zúg bennem, apám is így szeretné, élni kell. Varjú Imi vár Kemény Istvánnal és Szántó T. Gáborral estére Pomázon, nem mondom le, ott szeretnék lenni, Iminek nem is mondom, hogy mi történt. Kilenc előtt eljövök, akkor már nem bírom tovább, megöleljük egymást. Itthon Renáta dolgozik a nappaliban, leülök megírni a mai napot, igazából nem lehet.

december 18., szombat: két életem lett, egy félig-meddig nyilvános és egy ismeretlen, ami engem is zaklat, ismeretlenül. Tud rólam mindent. Szégyen. Lenni. Tegnap éjjel egy József Attila parafrázist próbáltam írni (régóta gyötört ez), riasztó (?) mennyire ragaszkodnék a szótagszámhoz, az eredeti strofa sormintájához. Hibák, szégyen. Karamazov és Lóri is írnak, nekem a legtermészetesebb dolog, köszönöm. Hibákból szöttes éjszaka. De igazából szombat van. Mamámnál Matyival Tápíóságon, elviszem anyut vásárolni három hónap után. Megnézem a fradi meccset. Matyi kitart apám helyett is, utána kimegy rajzolni. Milyen nap, zúg el a semmibe, miközben súlyos port szór ránk, kapaszkodunk, ne döngöljön földbe. Anyu almás süteményt süt holnapra a húgoméknak.

december 19., vasárnap: éjjel háromszor ébredtem, azt álmodtam, hogy a plébános megsérti mamámat és nekem kell helyt állni. Megyünk ketten a fél kilences misére. Egy éve új pap van, megértem, hogy zaklatott, siet, öt helyen tart misét, de hogy azt mondja mamám előtt, hogy „ki ez? Ti ismeritek”, mellbevágó. Apu szinte az egyetlen idős férfi volt hosszú évek óta a templomban. Elvisszük Matyival Ivánkát a Tápíóhoz. Apám helyett én hajigálom végeérhetetlenül a botot. Ez a reggeli félresikerült mondat eldönti, amit anyu és apu eredetileg is szeretett volna, hogy az óbudai temetőbe kerül az urna, anyai ágon a családi sírba. Holnap ez vár rám, ehhez is fel kell nőni. Matyit elviszem a vonathoz, délután Ilona táncgálája a X. kerületben. Milyen szép lány.

december 20., hétfő: nem vagyok magam, ahhoz képest, akit magamról képzelek, egyre több a zöreje, hiba, kínos zöngé, stílusterés. Mintha elvesztettem volna magam. Hagyjuk. Reggel próbálok falazni Ilonának az első óra miatt, de szinte rögtön leleplez Renáta. Leviszem Ilust a HÉV-hez, vissza, elnyúlok, számolom a perceket. Rám ugrik a „kismacska”, néz a szemembe. Leteszem és megyek. Bent pakolunk, egyre jobb együtt lenni, nézem szemben a Disznótorost, olvasom a leveleim, összerakjuk Benedek Annával, aki szemben ül velem mostantól, a katalógus szekrényt. Kegyeletből. Telefonok, temetkezés, a folyosón járkálok. Mirtse Zsuzsa dedikálja a könyvét,

vörös haja zuhog utána, mint Klimt a borítón. Meg mennyi minden, de a temetés. Urnáról sutto-
gok a folyosón. Én vagyok? Galántai Zoli hív. Hogy elkísér, tudja, milyen ez. Köszönöm. Anyuval
sokszor beszélek. Anna mesél a családjáról. Megnyugtat, hálás vagyok, hogy szóval tart és közben
kiderül, hogy a családok aranyló és fekete bárányai milyen hasonlóak. Egy órán keresztül vásáro-
lok Pomázon bujdokolva, mert nem akarok találkozni.

december 21., kedd: fél hétkor kelek, mert biztos le kell vinnem Ilonát, mégis alig bírok elindulni
a PIM-be. Megint autóval megyek, nem mintha hamarabb beérnék, de ott egyedül vagyok és a
szégyen is magányos. Bent utolsó pillanatos megbeszélés az indián kiállítás szegedi utaztatásá-
ról. Nagyon örülök, hogy a Móra Ferenc Múzeumban lesz júniustól, de ez a január megrémít.
Milyen rövid idő alatt lesz a bontás, meglesznek-e a kölcsönszerződések, sikerül összehan-
golni a Szegedre szállítást az ideiglenes raktárba. Mindent megbeszélünk, azt érzem, hogy jó
társaságban vagyok, ami most nagyon fontos. Elrohanok ebéd után a Scolar könyvesboltjába,
vannak adósságaim a Hajnóczy kötettel. Alig bírok járni, de tartom magam. A hátralévő délután
ezernyi munkalevél. Vinnék a kiállítást Hatvanba is, le kell mondanom. Bezuhanok az autóba
és hallgatom Mick Jaggert hazáig. Aztán pótoljuk a hűtő hiányait. Mikor fogsz végre takarítani,
kérdézi Renáta, akiről az utolsó utáni huszadik bőrt is lenyúzza a doktori befejezése. Az autó zárt
terében kavarnak az ingerült mondatok, felhív papám Torontóban élő unokahúga. Mi történt.
Elmondom. Anyuval beszélek még, jöjjön hozzánk szilveszterkor a nagynénimmal. Mire a napló
végére érek, kiderül, jön-e. Kiderül, szembe tudok-e nézni apuval az utolsó képen.

december 22., szerda: hajnalban ébredek a macskák miatt, de nem baj, oda kell érnem az
edzésre és nekem sokáig tart az elindulás. Ennél rezignáltabban nehéz fogadni a „ma háborúba
megy Imre” mondatot, Tamás nem hiszi el, hogy a lelkesedésem százötven százalékos. De jó ez,
egyszer jó lesz. Karácsonyi médiatári ünnepségünk szerintem nagyon a helyén van. Jön rajtunk
kívül a DIA: Radics Péter, Babiczky Tibor és Melhard Gergő, aztán Bartis Attila, aki hoz nekem
egy apró Unicumot apura emlékezve. Állunk az új dohányzó helyen, az ereszcatornán egy elke-
zdetű fészek. Száll a füst felfelé. Háromkor jön Sipos Feri a Művészeti Tárból és Kemény István,
Galántai Zoli. Dirib-darabokra török minden és jó együtt. A nevetés ragyogása. Tízkor megyek le
Ilonáért, végtelenül rosszkedvű, nem mond semmit.

december 23., csütörtök: többet nem írom, hogy a macska hajnalban... olyan, mint a lélegzés.
Két kávé sem segít, ma takarítanom kell (iradatlan, mi gyűlt össze hónapok alatt), de közben
vásárolunk, megyek a rendelt kis adag halászléért, pszichológus, gubbaszt egy szárnyas lény a
tüdőmnél, néha rebben a szárnya, nem jó. Megveszem a karácsonyi ÉS-t. Renáta hümmög. Két
korábbi-korai versemet adta egy emlékkönyvbe. Igen, régen végtelennek tűnt minden és fiatal
voltam végtelenül. Este negyed tízkor fejezem be a porszívózást, Pixi kutya alig találja meg a
helyét, akkora a tisztaság. Na persze... Mamámmal beszélek még, holnap megyek érte reggel.
Nincs még karácsonyfa.

december 24., péntek: ónos eső, utolsó pillanatos reggeli hiánypótló vásárlás, fenyőfa, ilyen
„kicsi” még sohasem volt. Ahhoz képest égisz érő, hogy majdnem lemondunk róla. Nekem kell
majd feldíszíteni 57 év után először. A mozdulatok, ahogy feltesszük az égősort, minden meg-
van a hiányban. Anyuval vissza Pomázra, Kristófékat felvesszük a nyolcadik kerületben, Gomba
kutyával együtt. Délutánra együtt (Renáta öccse, András is jön meglepetésként), Fülit kivéve, aki
Berlinben van. A Helikon adventi kalendáriumában az utolsó napon a friss lapból közlik a dago-
nya karácsonyi részét. Zuhan rám ez a megírandó könyv, „emlékül”, talán ennyi lesz az ajánlás.
És persze Apu. A karácsonyfa előtt állunk és rekedten, én hamisan is énekeljük a Mennyből az
angyalt. Öröm és bánat, mintha egyik nem létezne a másik nélkül. 10-kor már fekszem, akkor
hív Fülit, hogy milyen magányos ma este.

december 25., szombat: hajnali ébredés (nem a macska), órákig kapkodom a levegőt, a bennem lélegző másik sípol, csak minden harmadik, negyedik lélegzetvételre tudom teleszívni a tüdőm. Nagyon idegesítő és nyomasztó, de türelmesnek kell lenni. Egy órát alszom fél nyolcig, akkor felkelek, megyünk anyuval a kilences misére. Újra érzem azt a meghitt egyedülletet, amiről Jelenits István beszélt, hogy lehet egyedül lenni a templomban az oszlop mögött megbújva. A jobb oldali hajóban ülünk, innen nézem, mint korábban sokat, Jeges Ernő 1951-52-es mennyezet freskóit. Beleborzongok, milyen lehetett akkor. Lassan botorkálunk kifelé. Ma itt kellett lennünk. Ilona is jön velünk, anyut hazavinni. A teát csak meg kell melegíteni, elkészül egy klaszikus tojásrántotta Ilus kérésére, indulunk vissza. Legközelebb hétfőn jövök. Hazafelé szétesik a koncentráló képességem, nagyon nehéz így vezetni, de előfordult már párszor ebben az évben, hazaérünk. Hosszú idő után alszom délután egy órát. Remélem, nem leszek beteg. Este emailt kapok Széphegyi Katitól, aki az Eszkimóháború kiválasztott részeit fordítja angolra. Hogy befejezte. Karácsonyra, enyhíteni a szomorúságot. Kanada távoli hóakadályain át ölelem. Bármi is lesz végül.

december 26., vasárnap: délelőtt sétálok Ilonával a Lupánál, visszük Pixi kutyát. Szokásból ránézek, zárva az Ebihal büfé. Renáta egész nap a gépnél ül a doktorijával. Nagygéci Kovács Jóska elküldi Borbély Szilárd versét, 'Én istenem', altass el..., hiába ismerem, megint megráz. Mindörökké elkerültük egymást, mintha egy képzeletbeli stafétát adott volna át, szinte akkor kezdtem el újra írni, mikor meghalt. Anyuval beszélök, ott van körülötte minden Apu emlékével és egyre összetörtebb. Félek a holnapi naptól, megyek érte, hogy az Óbudai Temetőben „intézzük” az elkerülhetetlent. A csönd zugait keresem, eltűnni bennük akár percekre is.

december 27., hétfő: most már süllyed az este. Mai nap, én Istenem... Tegnap éjjel írtam egy parafrázist Borbély Szilárd versére, törekszik a remény, átsüt rajta a nap. A mai nap apu temetésének ügyművészeivel telt. Ilyen szikár, félelmetesen semleges, nyeli az idő a könnyeket. Kétszer oda-vissza Tápóságra, Pomázra, olyan feszült vagyok, mint az asszír fja a nyolcadikos történelem atlaszom borítóján. Szíven talál. Bánki Zsoltot hívom még, aki segít Gyuri atyával egyeztetni a temetésről.

december 28., kedd: Márkus Zoli email-jére ébredök, átnézte a lefordított részeket és New Yorkból írva három pontban összefoglalja, miért nem fog megjelenni az eszkimók se az USA-ban, sem Kanadában. Politikai korrektség (indián, eszkimó és néger szó használata), „white supremacist” és az intertextualitás. Ma kezdtem el írni, 1992. december 28-án. Többek közt erről is szól, a történelem széthullásának friss tapasztalatáról, az identitáskeresés mélységes kútjáról. Ungváry Rudiékhoz megyünk Renátával a szokásos karácsonyi összejövetelre, tavaly elmaradt. Rudi egy hihetetlen szövevényes Ungváry családfát mutat meg, mikro történetekkel. Szeretem a történelemben lebegést.

december 29., szerda: egész nap a könyveket pakolom vissza a „dolgozó szobába”, ahogy régen hívtuk. Tele könyvespolccal. Négy hónapja határozta el Renáta, hogy tataroztatja a szobát, tekintettel a sarkokban a penészre is. Azóta apu körül, vele telt az idő, a polcok üresen, csak Ilona kötött be a kongó, hófehér szobába. Mikor nekiálltam, a nappaliból kezdtem el a versesköteteket becipelni, portalanítani, ahelyett, hogy a rengeteg szanaszét lévő könyvet vittem volna. De volt egy erős hang, bármi, hogy mentsem ki a verseskönyveket a káoszából. Estére a magyar kötetek a helyükre kerültek. A többi még várja a megmentőt. Holnap... Márkus Zoli hív, mégis próbáljuk meg az eszkimókat, ír hozzá „kontextualizáló” szöveget, egy órát beszélgetünk, nem csak erről. Ilonát felhozom, Csepelen korcsolyázott a tánciskolásokkal.

december 30., csütörtök: működik a belső óra, időben összeszedem magam és kihúzó a kukát a ház elé (múlt héten elfelejtettem, igaz, a szelektív gyűjtés miatt nem is volt érdemes kitenni). Aztán persze félálomban várom, mikor jönnek és veszik észre az üveg pezsgőt, amit minden

évben a kuka mellé teszek. Rossz álmaim felejtem. Persze ez nem megy. Dél előtt megint autóban ülök, csömöröm van már a vezetéstől, pedig szeretek részt venni az utolsó kísérletben, ami a lovagkort idézi a veszélyeivel. De ez sok, ami az utóbbi időben, szeretnék órákig gyalogolni a semmibe, vagy inkább az Ebihal büfébe a kutyával. Délután folytatom a könyvek pakolását, a dedikálások dátumain nyomom követhető, mikor tűntem el az irodalomból. István hív, hogy nincs-e baj. Ez most már szerintem így lesz, aggódunk és ha találkozunk, áldozatot mutatunk be az életnek. Vagy ilyesmi. Ketyeg az elemes óra, totál csönd van, Renáta a szobájában ír, én a nappaliban, felkapcsolom a karácsonyfa világítását, morzézzon valami szívhez szólót, ahogy Varjú Imi barátom mondta késő délután a telefonba, nekünk és a szőrös unokáknak. Az állatok biccentenek, jól vannak. Próbálok hívni Barcelonában Fülit, nem veszi fel, Kristóf társasjátékozik a barátaival, Matyi a beteg barátnőjével Óbudán van. Ilona a Gellért hegy mellől biztosít róla, hogy minden oké. Megint eszembe jut az álom, remélem nem folytatódik. Kalász Orsival beszéllek, két hét különbséggel ma meghalt az ő édesapja is. Holnap reggel megyek anyuért. Szven, a vadmacska ma is behozott egy egeret.

december 31., péntek: anyuval és a nagynénémmel, Marikával fél egyre érek Pomázra. Nem emlékszem, mikor szilvesztereztünk együtt utoljára anyuval, talán mikor még egész kicsik voltak a gyerekek. Amúgy sincs bennem semmilyen év végi érzület, bár hajlamos vagyok mostanában az érzélgősségre – de talán jobb szó rá a bánat. Egy rituálét próbálunk őrizni Bánki Zsolttal, hogy kora délután találkozunk a csillaghegyi Peron büfében egy koccintós beszélgetésre, István nem tud jönni. A Peron büfé zárva, a közelben egy végtelenül lepukkant helyen húzzuk meg magunkat. Tökéletes. Otthon öt után nem engedem ki az állatokat, de Szven kiszökik. Nagy túlélő, reggel majd felébreszt. Jóskától kapok egy emailt, „vers az, amit mondani kell”, egy hang fájl, holnap meghallgatom. Éjfélkor minden és mindenki alakot ölt, szökik a szemből az év képekben. Nem olvasom el, amit írtam, ez a hónap feladatként kegyetlen és kegyelem volt egyszerre. Megmarad most itt, ami nem létezne.

HORVÁTH LÁSZLÓ:
A kereszt ereje
2008